

verhoogd van 50 cm² naar 75 cm². Hierdoor is de luchtsnelheid van de binnenkomende lucht verlaagd.

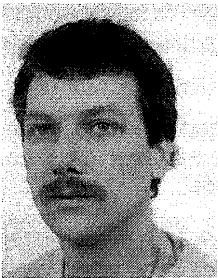
Deze kunststof goten zijn zodanig geconstrueerd, dat twee standen van de luchtinlaatopening mogelijk zijn. De stand met de kleinste luchtinlaatopening is voor minimum ventilatie.

De ervaringen met plafondventilatie op het Varkensproefbedrijf zijn positief. Ook in het onderzoeksprogramma van 1988 blijft plafondventilatie een belangrijk punt van

onderzoek. Zo zal het functioneren van plafondventilatie onderzocht worden in kraamopfokafdelingen, biggenopfokafdelingen en in afdelingen voor drachtige zeugen. Diverse uitvoeringen zullen worden aangebracht.

Nieuw in het onderzoekspakket is plafondventilatie in combinatie met luchtaanvoer naar de centrale gang door middel van grondbuizen. De verwachtingen zijn hoog gespannen. Dit onderzoek kan pas na de reconstructie worden opgestart.

AUJESZKY EN AR OP HET PROEFSTATION

dr. R. de Koning,
Hoofd Afdeling Productie
en Kwaliteit
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

“Proefstation niet meer ziektevrij”. Bij de opening van het Proefstation dook de pers gretig op de melding, dat het Aujeszkyvirus en mogelijk ook Pasteurellabacteriën, verantwoordelijk voor AR (snuffelziekte), op het Proefstation aanwezig zijn. Of dit voldoende aanleiding was voor zoveel aandacht is de vraag. Duidelijk is wel dat er behoefte bestaat aan uitvoeriger informatie over de gezondheid van de varkens op het PV in het algemeen en ten aanzien van Aujeszky en AR in het bijzonder. Ingegaan zal worden op de doelstellingen, die ons voor ogen staan ten aanzien van de gezondheid van de varkensstapel op het PV en op de maatregelen, die daartoe zijn genomen.

De hygiënische maatregelen op het proefbedrijf
Gezondheid is altijd een belangrijke zorg voor de varkenshouderij. Dit was dan ook de reden, dat bij de opzet van het Proefstation gekozen is voor een gesloten bedrijfsopzet. Dat houdt in, dat er geen nieuwe varkens meer zullen worden aangevoerd. Rondom het bedrijf staat een hek. De levering van voer en de afvoer van mestvarkens, biggen, mest

en kadavers vindt plaats over de vuile weg aan de buitenkant van het hek. In de nabije toekomst zal dhz-k.i. worden toegepast. Mensen, die in de stallen moeten zijn, kunnen het bedrijf alleen binnenkomen via de hygiënesluis en moeten een overall en laarzen aantrekken. Ten behoeve van de bezoekers is een apart bezoekerscircuit aanwezig. Ook zij moeten door een hygiënesluis en moeten laarzen en een stofjas aantrekken.

Om voor de praktijk bruikbare gegevens te kunnen voortbrengen is het noodzakelijk het onderzoek onder met de praktijkvergelijkbare omstandigheden uit te voeren.

Dat houdt in, dat een groot aantal ziekten juist wel dienen voor te komen. Een klein aantal echter moet afwezig zijn. Over nog een aantal kan gediscussieerd worden of het al dan niet wenselijk is dat ze op het Proefstation aanwezig zijn.

Tot deze laatste categorie behoren Aujeszky en Atrofische Rhinitis.

Bij het aankoopbeleid van de zeugenstapel hebben deze ziekten een belangrijke rol gespeeld.

Aankoop zeugenstapel

Uitgangspunten ten aanzien van gezondheid bij de aankoop van de zeugen was, dat van zo min mogelijk bedrijven werd aangekocht en dat de bedrijven een

Gezondheidsverklaring bezaten. Voor eventuele onvoorziene omstandigheden zijn er reservebedrijven uitgezocht voor de aanvoer van identieke zeugen.

Een belangrijk onderzoek op het Proefstation

is de vergelijking tussen rotatiekruising en driewegkruising. Het bleek niet mogelijk deze dieren in voldoende aantallen van één bedrijf te betrekken. Dit was wel mogelijk bij de aanvoer van een fokker in combinatie met een vaste vermeerderaar. Deze laatste leverde daarbij de produktiezeugjes ten behoeve van de rotatiekruising, door YN-zeugen te insemineren met FL-sperma. Zowel in Gelderland als in Brabant werd een dergelijke combinatie gecontracteerd. Nu zal het U bekend zijn dat fokkers met Gezondheidsverklaringen best te vinden zijn. Moeilijker wordt dat met vermeerderingsbedrijven. Speciaal op verzoek van het Proefstation hebben de respectievelijke Gezondheidsdiensten de twee geselecteerde vermeerderingsbedrijven bekeken of zij certificaatwaardig waren. Daarbij werden ook neustampons genomen voor onderzoek op toxine-producerende Pasteurella's. Uiteindelijk hebben beide vermeerderders een Gezondheidsverklaring gekregen.

Toch Pasteurella's op het PV?

Een doelstelling was het Proefstation te bevolken met dieren, die vrij zijn van toxine-producerende Pasteurella's. Besloten was de opfokzeugen te betrekken van de Gelderse combinatie. Deze dieren, zowel van de fokker als van de vermeerderaar, werden naar een hiervoor speciaal gecontracteerd opfokbedrijf gebracht.

Vanaf januari 1987 werden de dieren in groepen van ongeveer 20 per week naar het Proefstation vervoerd. Op het opfokbedrijf hebben zich geen noemenswaardige problemen voorgedaan.

In mei bereikte ons het bericht dat bij mesters, die de biggen van "onze" vermeerderaar betrokken, AR was gevonden. Eind mei was duidelijk, dat ook bij de vermeerderaar zelf toxine-producerende Pasteurella's aanwezig waren.

Wat nu? De aanvoer van biggen daar vandaan was inmiddels gestopt. Hadden wij inmiddels ook AR? Moesten we overstappen naar de Brabantse parallel-dieren?

Overleg met deskundigen en onderzoek door de Gezondheidsdienst leverde het volgende beeld op:

– aangezien wij paralleldieren van de AR mestvarkens van dezelfde vermeerderaar

op het PV hadden, was het aannemelijk dat wij al geruime tijd geïnfecteerde opfokzeugen hadden ingevoerd.

Inmiddels waren er 300 van de uiteindelijk 400 zeugen aanwezig. Uit de neus van één dier werd Pasteurella gekweekt, maar deze was niet toxineproducerend;

- bacteriëel onderzoek van 22 dieren op het Gelderse opfokbedrijf leidde niet tot de ontdekking van toxineproducerende Pasteurella's; proefslachting ten behoeve van AR-onderzoek van 10 opfokzeugjes was negatief;
- proefslachting van 10 rotatiezeugjes op het Brabantse opfokbedrijf leidde tot een positieve (!) AR-diagnose en overname door de Gezondheidsdienst; daarmee was de reserve-aanvoerroute afgesneden;
- om de kans op verstoring van de proeven zo klein mogelijk te maken is besloten tot vaccinatie zodra er biggen van 3 à 4 weken in de kramstal lagen.

Er zijn van 50 biggen neustampons genomen. Dit is eind juli nog eens herhaald. Hieruit zijn géén Pasteurella's gekweekt.

Resumerend: er is géén AR-diagnose op het PV gesteld. Er bestaat een kleine kans dat er toxine-producerende Pasteurellabacteriën aanwezig zijn. Het onderzoek daarnaar gaat voort. Om de normale doorgang van de proeven te verzekeren, is preventief geënt.

Aujeszkyproof

Zomer vorig jaar meldde het CDI, dat ze een test ontwikkeld hadden. Hiermee werd de mogelijkheid geboden tegen Aujeszký geënte dieren te onderscheiden van dieren, die door een veldinfectie virusdrager zijn geworden. Een dergelijke methode is voor de overlevingskansen van de Nederlandse varkenshouderij van grote betekenis. Gezien de Nederlandse situatie is het niet doenlijk ziektevrij te worden zonder enting. Ter ondersteuning van de acceptatie van deze techniek is dan ook besloten te proberen het Proefstation Aujeszký-vrij te houden, respectievelijk te maken.

Hiertoe stonden een tweetal wegen open:

- alleen Aujeszký-vrije dieren in te voeren of;
- door een streng ent-schema het aantal virusdragers terug te dringen, waarna tot slachting van de overgebleven virusdragers kan worden overgegaan.

Besloten werd het eerste te proberen, tenzij

meer dan 20 procent van de opfokzeugen drager bleek te zijn. In het laatste geval zou worden overgegaan op de tweede taktiek. Ten behoeve van het onderzoek zijn de opfokzeugjes gevaccineerd met een neusspray met een virus, dat antilichamen opwekt, die te onderscheiden zijn van die van het veldvirus. Toen de eerste honderd dieren werden getest bleek 40% geïnfecteerd. Daarmee vielen we automatisch terug op de tweede procedure.

Inmiddels is het percentage geïnfecteerde dieren teruggevallen naar $\pm 14\%$ van het totaal. Alle zeugen worden eenmaal per cyclus onderzocht. Bekeken wordt of het tijdstip daar is dat er opnieuw geprobeerd zal worden het Proefstation Aujeszky-vrij te maken.

Eén bedrijf in Nederland is inmiddels op dezelfde wijze Aujeszky-vrij gemaakt; als het Proefstation zover is hoort U dat van ons.

TERUGBLIK 'OP DE OPENING VAN HET PROEFSTATION TE ROSMALEN

ir. S.D. Duives-Cahuzak,
Hoofd Afdeling
Publicatiezaken
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

Op het moment, dat dit periodiek verschijnt is de opening van het Proefstation voor de varkenshouderij alweer twee maanden achter de rug. Tijd dus om met elkaar even stil te staan bij hoe één en ander is verlopen. Tot het allerlaatste ogenblik bleef het onzeker of de Minister van Landbouw en Visserij, de heer Braks, zelf in de gelegenheid zou zijn om het Proefstation te openen. Het EEG-crijzenoverleg vroeg zeer indringend zijn aandacht. Gelukkig kwam hij toch en zo werd het Proefstation voor de Varkenshouderij toch door hem onder toezicht oog van ruim 300 genodigden op woensdag 17 juni officieel geopend.

Op donderdag 18 juni werd er met onderzoekers op het gebied van de varkenshouderij, zowel vanuit de overheid als vanuit het bedrijfsleven, een contactdag gehouden. Centraal op deze dag stond het nieuwe Proefstation en het onderzoek, dat hier plaats vindt of nog zal gaan vinden. Op deze dag waren 80 mensen aanwezig. Op 19 juni begonnen de open dagen. Bijna 6.000 mensen hebben het Proefstation op deze dagen bezocht. Ze kwamen uit het hele land:

datum	deel van Nederland	aantal bezoekers
19 juni	bedrijfsleven	310
22 juni	Limburg	360
23 juni	West- en Midden Brabant, Zeeland	1.070
24 juni	Oost- en Zuid-Brabant	1.870
25 juni	Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Groningen, Friesland, Drente, Overijssel en Flevoland	770
27 juni	overige belangstellenden	870
		5.850